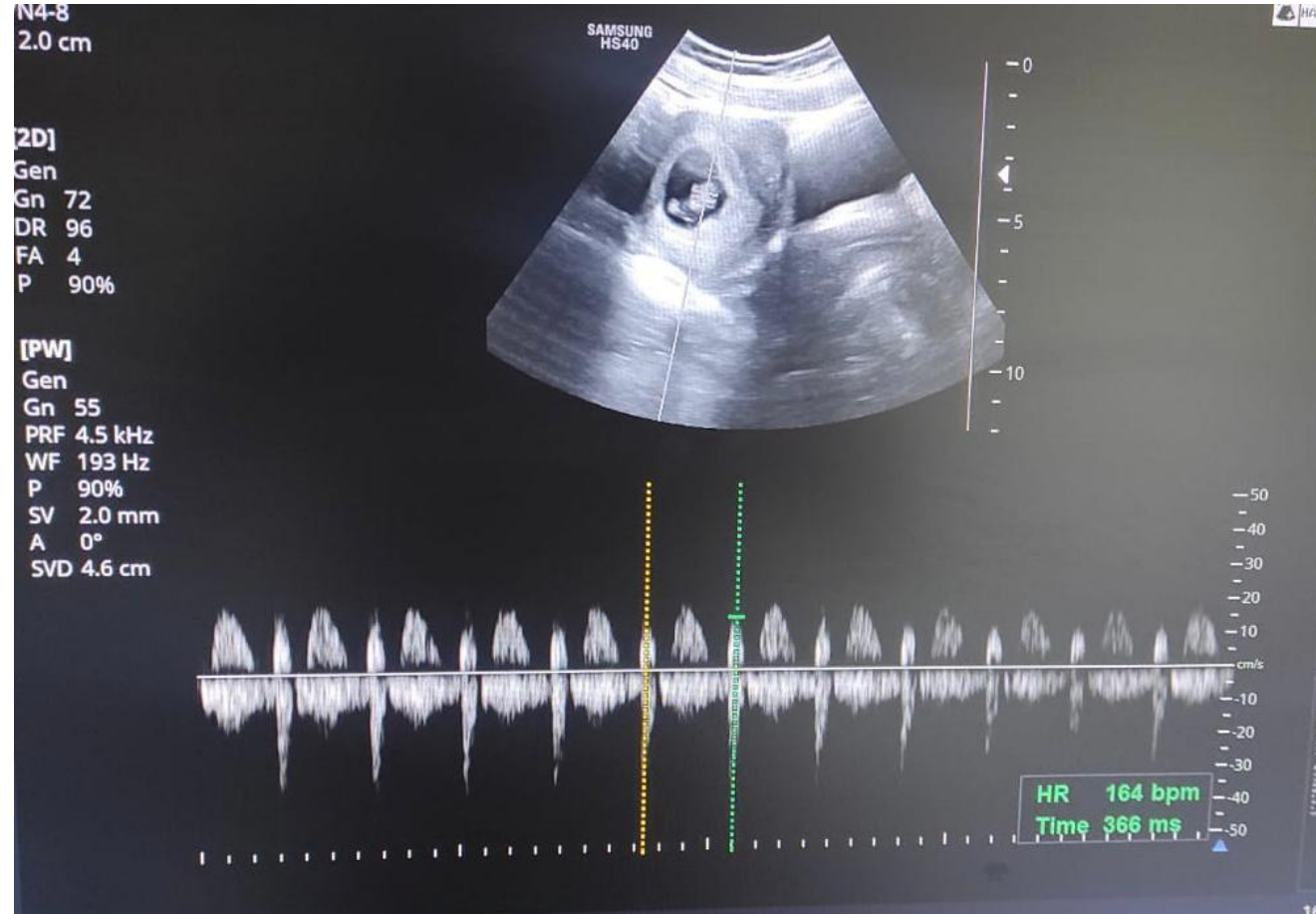

KÖTÜ HABER VERME

Dr Alper ATA

VM Medicalpark Mersin Hastanesi
Toros Üniversitesi

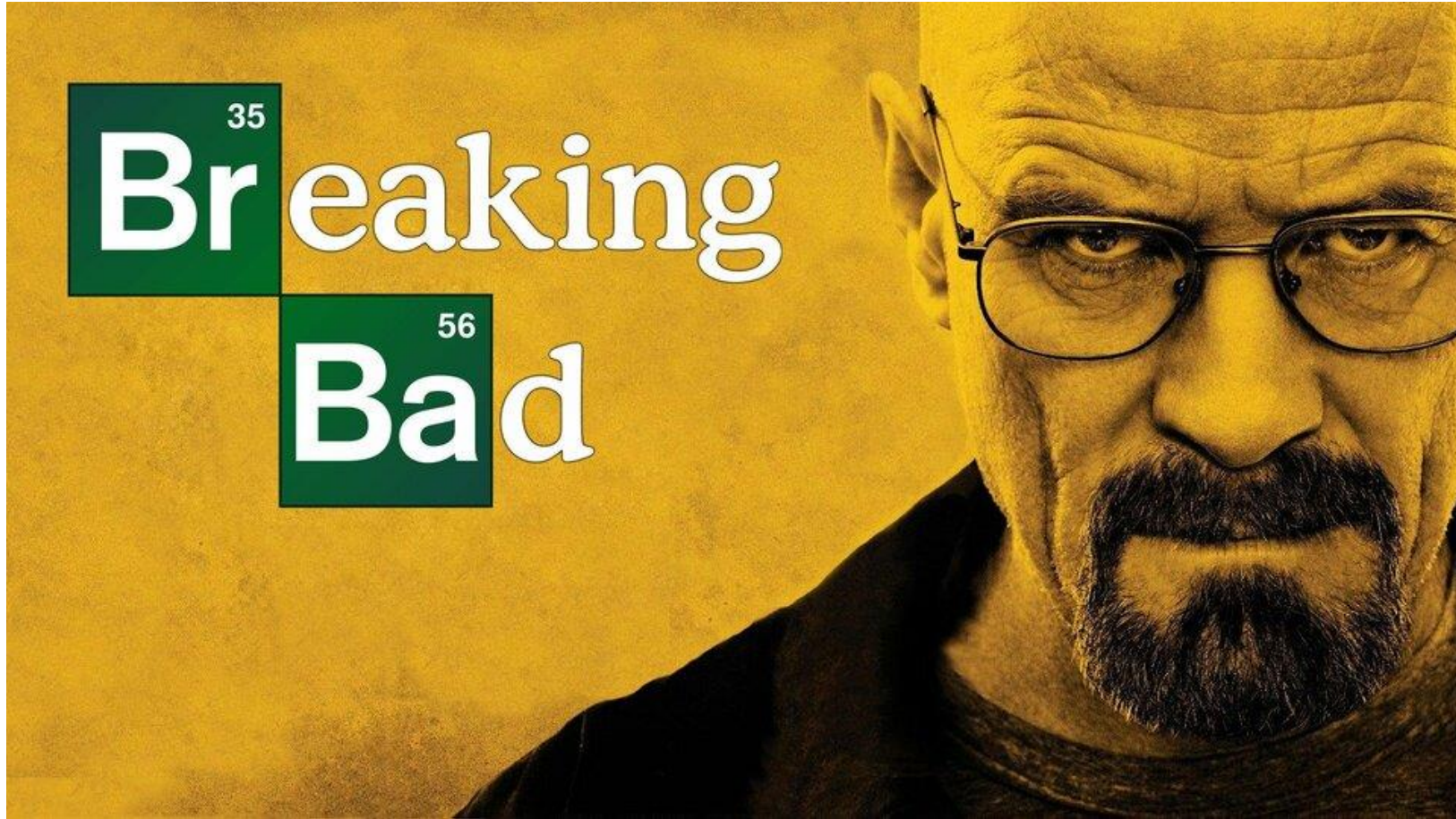
iyi haber

Tanim

Breaking bad news is a process of delivering news, which may negatively affect a patient's view of the future, however is an essential skill for doctors.

There are a multitude of benefits if doctors can execute this task well, and will improve the disease journey for the patient

Kişisel tecrübem

- 16 yıl
- Yılda 250 işgünü
- Günde en az iki yeni tanı
- 8000 yeni tanı kanser haberi
- En az o kadar progresyon ve ölüm haberi....

Onkologlar kariyerleri boyunca 20.000 kez kötü haber verir!!!

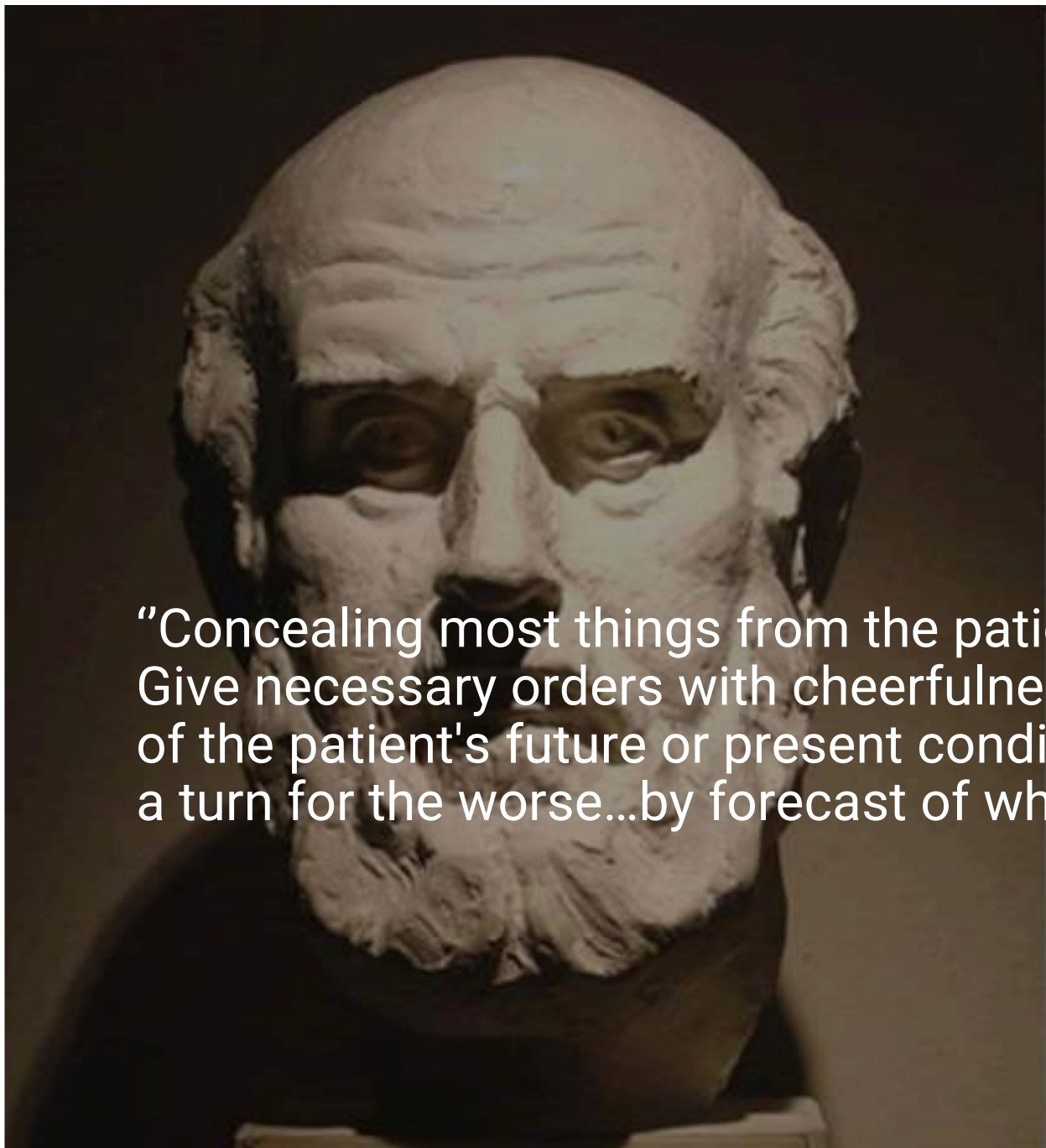
Paul CL, Clinton-Mc Harg T, Sanson-Fisher RW, Douglas H, Webb G. Are we there yet? The state of the evidence base for guidelines on breaking bad news to cancer patients. Eur J Cancer. 2009;45(17):2960-6.

Burnout

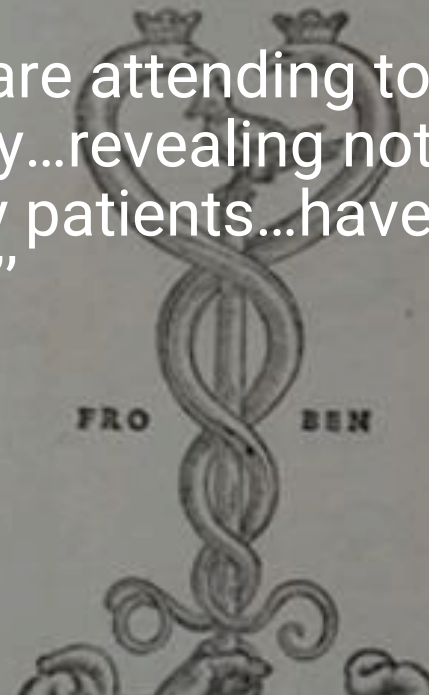
"state of mental
and physical
exhaustion
caused by one's
professional life"
- Herbert J.
Freudenberger

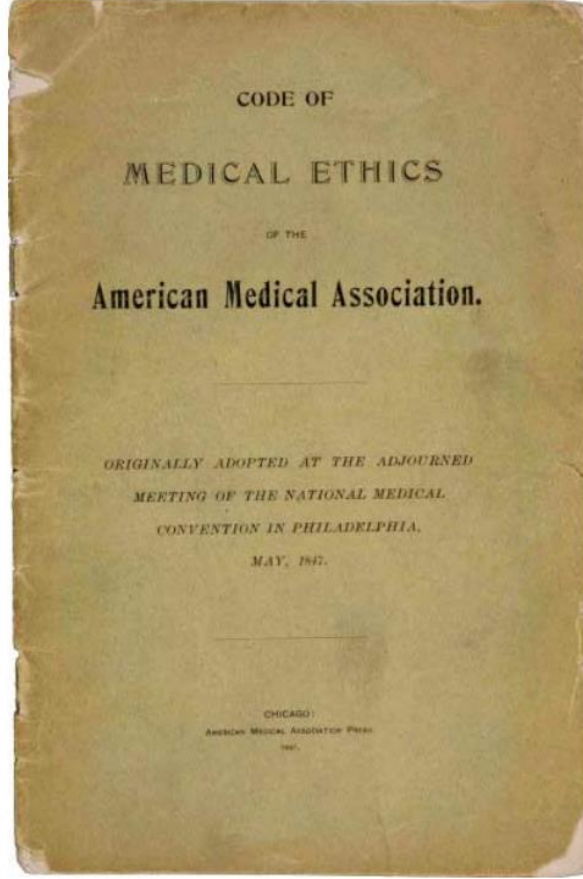

“Concealing most things from the patient while you are attending to him. Give necessary orders with cheerfulness and serenity...revealing nothing of the patient's future or present condition. For many patients...have taken a turn for the worse...by forecast of what is to come.”

ἹΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΩΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΠΑΛΑΙΟΤΑ
*Ὁν, πάλαι, πάντες ἄνθρωποι κρησυχάζουσιν
ἐλπίσιν ἀποκτανέμεν.*

HIPPOCRATIS COI MEDICI
VETUSTISSIMI, ET OMNIUM ALIORUM PRIN-
cipis, libri omnes, ad vetustos Codices summo
studio collati & restaurati.

“Hasta bir kişinin yaşamı yalnızca yapılan işlemler sonucu değil aynı zamanda hekimin sözleri ve davranışları ile de kısılabılır. Bu nedenle hastanın gözetilmesi ve cesaretini kırarak ve psikolojik olarak zorlayacak nedenlere engel olunması kutsal bir görevdir”

Eğer tanı söylenmezse...

- Teatral bir oyun oynanmaya başlar
- Güven kurulamaz
- Korku ve kaygılar paylaşılamaz
- Yalnızlık aşılanır
- Veda hakkı olmaz

Bilgi kanuni bir haktır...

- ✓ Dünya Tabipler Birliği , Uluslararası Hasta Hakları Bali Bildirgesinin 7. maddesi,
- ✓ Hasta Haklarına İlişkin Avrupa Statüsü , ana sözleşmesinin (Roma, Kasım 2002) Hasta Haklarına Ait On Dört Hak başlıklı 2. bölümünün Bilgi, Rıza ve Özgür Seçim Hakkını düzenleyen 3. ,4. ile 5. maddesi
- ✓ Türk Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi ve İlaç Araştırmaları Yönetmeliği de, hastanın bilgilendirme hakkını yasaya bağlamıştır.
- ✓ Hasta Hakları Yönetmeliğinin (1998) 15. Maddesinde, sağlık durumu ile ilgili bilgi alma hakkı 22. maddesinde ise Rıza ve Onay hakkı net olarak tanımlanmıştır.

Kötü haberin yanlış verilme sebepleri

- Yetersiz eğitim
- Kendine güven eksikliği
- Suçluluk duygusu
- Umutsuzluğu saklama gayreti
- Hayal üretme güdüsü
- Eksik bilgi vermek
- Hastanın yönetimine girmek
- Gereksiz-yersiz empati yapmak

Kötü haberin yanlış verilme sebepleri

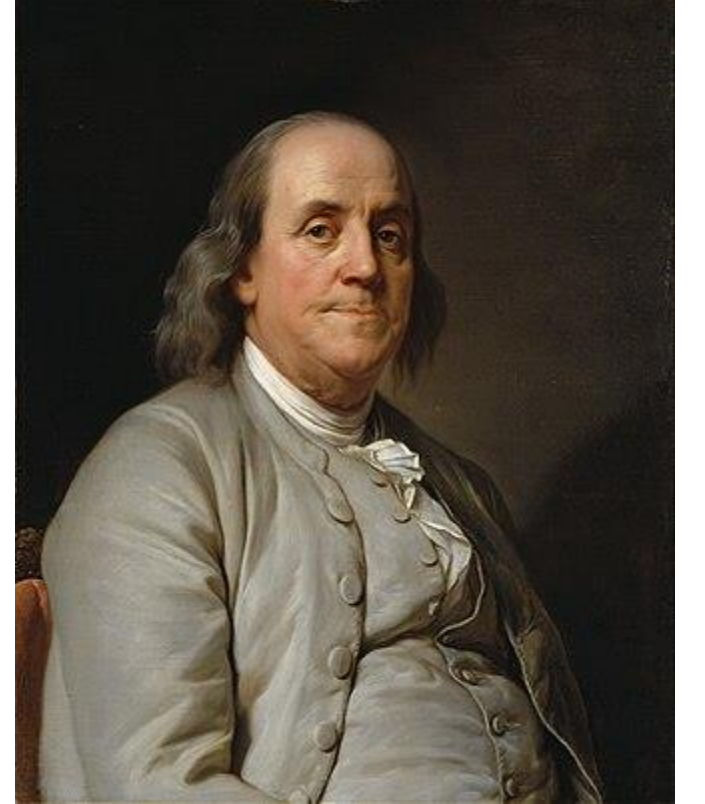
- Yetersiz eğitim
- Kendine güven eksikliği
- Suçluluk duygusu
- Umutsuzluğu saklama gayreti
- Hayal üretme güdüsü
- Eksik bilgi vermek
- Hastanın yönetimine girmek
- Gereksiz-yersiz empati yapmak

ZAMANSIZLIK!

Eğitim řart...

Eğitilmemiş deha, işlenmemiş
gümüşe benzer.

-B.Franklin

Kötü haber verme protokolleri

- SPIKES
- ABCDE
- BREAKS

SPIKES protokolü

Setting; ORTAM

- * Sessiz ve özel bir alan
(Telefon, bilgisayar, kapı açılması...)
- * Ses tonu
- * Yeterli empati

SPIKES protokolü

*P*erception; ALGI

- * Hastayı dinleyerek bilgisini ölçün
- * Bilgi-algı karmaşasına izin vermeyin

SP/KES protokolü

/invitation for information; BİLGİYE DAVET:

- * Ön bilgi-hazırlama
- * Sınırları belirle

SPIKES protokolü

- **K**nowledge; BİLGİ
 - * Açıklayıcı bilgi
 - * Geçmiş-Şimdi-Gelecek

SPIKES protokolü

Empathy; EMPATİ:

Yeterince olmalı

“Hekimlikte sadece bir kural vardır: kendinizi hastanın yerine koyunuz”

Joseph Lister,
1827-1912

SPIKES protokolü

Summarize and strategize; ÖZET VE PLAN

- * Özetleme
- * Açık tartışma
- * Soruları yanıtlama

ABCDE protokolü

Advance Preparation (İYİ HAZIRLIK)

- * Yer
- * Zaman
- * Konsantrasyon

ABCDE protokolü

Build a Therapeutic Environment/Relationship- (TEDAVİ EDİCİ BİR ORTAM VE İLİŞKİ)

- * Bilgi ölçümü
- * Ailenin dahil edilmesi
- * Uyarı (ciddiyet)
- * Fiziksel temas

ABCDE protokolü

Communicate Well- (İYİ İLETİŞİM)

- * İdrak edilme
- * Duygusal tepkilere müsamaha
- * Acele etmeyin
- * Güzel Türkçe

ABCDE protokolü

Deal with Patient and Family Reactions- HASTA VE AİLENİN TEPKİLERİ İLE İLGİLEN

- * Tepkiyi ölçün
- * Deontolojiyi unutmayın
- * Hislerinizi saklamayın

ABCDE protokolü

Encourage and Validate Emotions- DUYGULARINI İFADE ETMESİNİ
DESTEKLE

- * Umut
- * Hedef koyun
- * Yardım isteyin
- * Kendini unutma

BREAKS protokolü

Background

Sorulara hazır olmak

Googling?

B***RE******AKS*** protokolü

Rapport (uyum)

Aynı dili konuşmak

Patron kim?

BREAKS protokolü

*E*xploring

Hastayı keşfet (neyi, ne kadar biliyor?)

BREAKS protokolü

Announce

Kısa ve öz

Hastanın aynası olmak

BREAKS protokolü

*K*indling

Farklı tepkilere hazır ol
(Sessizlik, gözyaşı, reddetme, vs)

BREAKS protokolü

Summarize

Özetle

(geçmiş, şimdi, gelecek)

Hastaya eşlik et

Daha iyi haber

Daha kötü haber

HASTALIKTA PROGRESYON!!!

Bulgular:

Posterior fossada en büyükleri sol serebeller hemisferde birbiri ile birleşme eğiliminde en geniş yerinde 5x3cm ölçülen, sol inferiorda 23x17mm boyutunda, sağ serebeller hemisferde dural-tentorium tabanlı 20x17mm boyutunda 9x7mm boyutunda multipl sayıda çevresinde geniş vazojenik ödem alanı izlenen ivkm sonrası yoğun kontrastlanma ekstra aksiyal metastatik lezyonlar izlenmektedir (multipl sayıda dural metastaz?).

Posterior fossada durada ve tentoriumda ivkm sonrası dural metastaz ile uyumlu olabilecek kontrastlanma artışı ve kalınlaşma izlenmektedir.

Sol serebeller hemisferde izlenen kitlesel lezyonların ödemine bağlı 4. ventrikül basıdır.

Mezensefalon sol posteriordan basıdır.

Bilateral serebeller tonsiller foramen magnumdan fizyolojik sınırlarda inferiora uzanım göstermektedir.

Paranasal sinüslerde inflamatuvar mukozal sinyal intensite değişiklikleri izlenmektedir.

Progresyon durumunda

- Tanımla
- Soğukkanlı kal
- Suçlu arama
- Acele etme
- Plan yap ve paylaş
- Yakınları yönetmeyi unutma

En iyi haber

En kötü haber

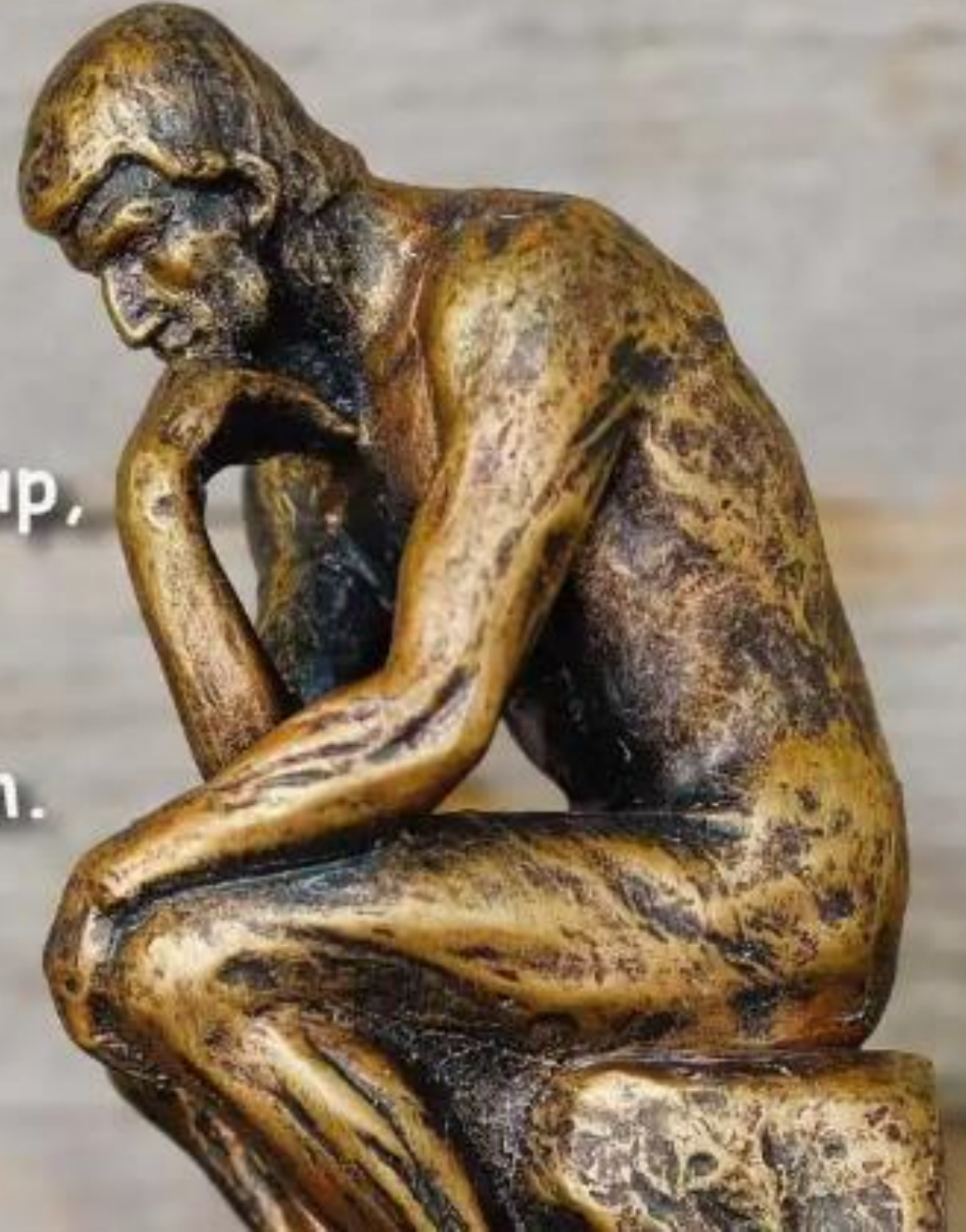

Ölüm durumunda

- Siz söyleyin
- Vücut diliniz uygun olsun
- Acele etmeyin
- Dokunun
- Yanlarında olduğunuzu hissettirin
- Bir süre sonra tekrar temas kurun

Eğer bir bireyi
anlamak istiyorsam,
ortalama insan hakkındaki
tüm bilimsel bilgileri bir yana atıp,
tüm teorileri gözardı ederek
tümüyle yeni ve ön yargısız
bir tavır benimsemek zorundayım.

Carl Gustav

Bizim için bir akrostiş önerisi...

- **H**azırlık yap
- **A**lgıyı ölç
- **P**aylaş
- **P**lan yap
- **Y**önet

HAPPY

Dinlemeyi bilmek!

“If we were supposed to talk more than listen,
we would have been given two mouths
and one ear.”

Mark Twain

